

Audience

jednoaktová hra

1975

Památce Alfréda Radoka

OSOBY

SLÁDEK

VANĚK

Dějiště: Sládkova kancelář

Na scéně je Sládkova kancelář. Nalevo jsou dveře a nad nimi na zdi visí jakýsi zarámovaný diplom; napravo je skříň a registratura a na nich sbírka lahví od piva s různými vinětami; na zadní zdi je velká neumělá malba, znázorňující Švejka a hostinského Palivce, pod malbou je ozdobný nápis „Kde se pivo vaří tam se dobře daří“. V centru scény je kancelářský stůl a tři židle, na stole je hromada různých listin, několik prázdných lahví od piva a několik skleniček. Vedle stolu stojí na zemi basa piva. Podél zdi a hlavně v rozích místnosti je různé těžko definovatelné harampádí jako vyřazené ventily, staříčké rádio, rozbitý věšák, stoh starých novin, holínky a podobně. Když se otevře opona, sedí u stolu Sládek v pracovním plášti, hlavu má položenou na stole a hlasitě chrápe. Po chvíli se ozve zaklepání. Sládek se ihned probere.

SLÁDEK Dál –

(Do místnosti vstoupí Vaněk ve vatovaném pracovním úboru a v holínkách)

VANĚK Dobrý den –

SLÁDEKÁ, pan Vaněk! Pojd'te dál! Posad'te se – *(Vaněk nesměle usedne)*

Dáte si pivo?

VANĚK Ne, děkuji –

SLÁDEK Proč ne? Jen si vemte –

(Sládek vytáhne z basy láhev, otevře ji, naleje do dvou sklenek, z nichž jednu přisune před Vaňka a druhou okamžitě vypije)

VANĚK Děkuji –

(Sládek si naleje další sklenku. Pauza)

SLÁDEK Tak co? Jak to jde?

VANĚK Děkuji, dobře –

SLÁDEK Musí to jít, že jo?

VANĚK Hm –

(Pauza)

SLÁDEK Co dnes děláte? Koulíte?

VANĚK Přikuluji –

SLÁDEK Přikulovat je lepší než koulet, že jo?

VANĚK Ano –

(Pauza)

SLÁDEK Kdo dnes koulí?

VANĚK Šerkézy –

SLÁDEK On přišel?

VANĚK Ano, před chvílí –

SLÁDEK Je ožralej?

VANĚK Trochu –

(Pauza)

SLÁDEK Pijte! Proč nepijete?

VANĚK Děkuji, nejsem na pivo moc zvyklý-

SLÁDEK Vážně ne? Však my vás to tady naučíme!

Tady si na to zvyknete! Tady pijeme pivo všichni – to už je taková tradice –

VANĚK Já vím –

(Pauza)

SLÁDEK A nebud'te smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný –

(Pauza)

SLÁDEK A co jinak?

VANĚK Jak-jinak?

SLÁDEK Tak vůbec –

VANĚK Ale děkuji, ujde to –

(Pauza)

SLÁDEK Jak se vám tady líbí?

VANĚK L b –

SLÁDEK Mohlo by to být horší, co?

VANĚK Ano –

(Sládek otevře další láhev a naleje si)

SLÁDEK Člověk si zvykne na všechno, že jo?

VANĚK Ano –

(Pauza)

SLÁDEK Dopijte to!

(Vaněk dopije sklenku, Sládek mu znovu nalévá)

VANĚK Už ne, prosím –

SLÁDEK Nepovídejte, vždyť jste ještě nic nevyopil! *(Pauza)* A co lidi? Jak s nima vycházíte?

VANĚK Děkuji, dobře –

SLÁDEK Jestli vám můžu radit, tak se tu moc s nikým nebratříčkujte – já tu nevěřím nikomu! Víte, lidi jsou velký svině! Velký! V tom mi můžete věřit! Dělejte si svou práci a s nikým se radši moc nevybavujte – to fakt nemá cenu – zvlášť ve vašem případě –

VANĚK Chápu –

(Pauza)

SLÁDEK Co vy jste to vlastně psal, jestli se můžu zeptat?

VANĚK Divadelní hry –

SLÁDEK Divadelní hry? A to se hrálo někde na divadle?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Hm. No jo, no jo. Tak divadelní hry, říkáte. Poslyšte, to byste měl napsat něco o našem pivovaře! Třeba o takovém Burešovi. Znáte ho?

VANĚK Ano –

SLÁDEK To je číslo, co?

VANĚK Ano –

(Pauza)

SLÁDEK A nebud'te smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný –

(Pauza)

SLÁDEK Ale stejně, to jste si nemyslel, co?

VANĚK Co jsem si nemyslel?

SLÁDEK No že budete jednou koulet sudy v pivovaře –

VANĚK Hm –

SLÁDEK To jsou paradoxy, co?

VANĚK Hm –

SLÁDEK To vám teda řeknu! *(Pauza)* Říkáte, že dneska přikulujete?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Ale včera jste koulel – viděl jsem vás –

VANĚK Včera tady nebyl Šerkézy –

SLÁDEK No jo vlastně – *(Pauza)* Spisovatele jsme tady ještě neměli, a že tu bylo už

různejch podivnejch existencí! No třeba zrovna Bureš – víte, čím původně bejval? Hrobníkem! Tam se naučil chlastat, no a proto šel pak sem – ten má historky za všechny prachy!

VANĚK Já vím –

SLÁDEK O čem byly ty vaše hry?

VANĚK Hlavně o úřednících –

SLÁDEK O úřednících? Vážně? Hm – *(Pauza)* Už jste byl na svačině?

VANĚK Ještě ne –

SLÁDEK Můžete jít pozdějc, na bráně řekněte, že jste byl u mě –

VANĚK Děkuji –

SLÁDEK A neděkujte pořád! *(Pauza)* Stejně si vás cením!

VANĚK Mě? Proč?

SLÁDEK Musí to být přece hroznej nezvyk – celej život sedět doma – v teple – ráno si spát, jak dlouho chcete – a teď najednou tohle! Ne, vážně, já si toho fakt cením – *(Pauza)* Pardon –

(Sládek vstane a odejde. Vaněk rychle přelege zbytek svého piva do jeho sklenice. Po chvíli se Sládek vrací, dopíná si poklopec a usedá na své místo)

A to jste znal taky různý herečky, když jste psal pro to divadlo?

VANĚK Samozřejmě –

SLÁDEK Taky Bohdalovou?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Osobně?

VANĚK Ano –

SLÁDEK To byste ji někdy moh pozvat na pivo – vzali bysme k tomu ještě Bureše – mohla by být sranda, co říkáte?

VANĚK Hm –

(Pauza)

SLÁDEK A nebud'te smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný –

(Sládek otevře další láhev a naleje si. Pauza)

SLÁDEK Ten mladej na spilce – víte kterej?

VANĚK Mlynárik?

SLÁDEK Na toho bacha – *(Pauza)* A Gotta taky znáte?

VANĚK Taky –

(Pauza)

SLÁDEK Škoda, že jste tu nebyl tak před pěti lety! To byste viděl partu! Kdepak dnes, to už vůbec není ono! Tý srandy, co tady bylo! Scházeli jsme se na sladovně – já, nějakej Kája Mařánek, ten už tady není, Honza Peterků, holky z flaškovny – kolikrát jsme to táhli až do rána – a vidíte, všecko se nakonec stihlo udělat! Však se zeptejte Honzy Peterků, uvidíte, co vám řekne –

VANĚK Už mi o tom vyprávěl –

(Pauza)

SLÁDEK Co to neslo, ty hry?

VANĚK To bylo různé –

SLÁDEK Tak pět táců jistě, co?

VANĚK Záleží na tom, jak moc to divadla hrají – někdy dostává člověk hodně peněz, jindy zas nic –

SLÁDEK Celej měsíc nic?

VANĚK Třeba i několik měsíců –

SLÁDEK Takže to má taky svý mouchy – no jako všechno, že jo?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Ale stejně: jsou to paradoxy, co?

VANĚK Hm –

SLÁDEK To vám teda řeknu! *(Pauza)* Ale vy fakt vůbec nepijete!

VANĚK Piju –

(Sládek otevře další láhev a naleje Vaňkovi i sobi Pauza)

SLÁDEK Poslyšte, něco vám řeknu, jen tak čistě mezi náma: sedět na tomhle místě někdo jinej než já, tak u nás neděláte, za to vám teda ručím –

VANĚK Byly s tím potíže?

SLÁDEK No jestli!

VANĚK Jsem vám velice zavázán –

SLÁDEK Víte, já se nechci dělat nějak to – ale když vidím, že můžu někomu pomoci, tak co bych mu nepomohl? Takovou já mám prostě mentalitu – i dnes! Lidi si mají podle mýho názoru pomáhat – jednou pomůžu já vám, podruhý zase vy mně – není to tak?

VANĚK Ano –

(Pauza)

SLÁDEK Už jste byl na svačině?

VANĚK Ještě ne –

SLÁDEK Můžete jít pozdějc, na bráně řekněte, že jste byl u mě –

VANĚK Děkuji –

SLÁDEK A neděkujte pořád! *(Pauza)* Kdepak, milej zlatej, dneska si žádnej nechce pálit prsty!

VANĚK Já vím –

(Pauza)

SLÁDEK Důležitý je, abysme táhli všichni, jak se říká, za jeden provaz –

VANĚK Ano –

SLÁDEK Víte, já nevím, co si o tom myslíte vy, ale já vždycky říkám, že dobrá parta je základ všeho –

VANĚK Souhlasím s vámi –

SLÁDEK Proč nepijete? Vy takhle spíš vínečko, co?

VANĚK Hm –

SLÁDEK Tady si na pivo zvyknete! Tady pijeme pivo všichni – to už je taková tradice –

VANĚK Já vím-

(Pauza)

SLÁDEK Ale Gottto má teď celkem dobrý, ne?

VANĚK Snad ano –

(Pauza)

SLÁDEK Jste ženatý?

VANĚK Ano-

SLÁDEK A děti máte?

VANĚK Ne –

(Pauza)

SLÁDEK Stejně si vás cením –

VANĚK Prosím vás –

SLÁDEK Fakt! Musí to být přece hroznej nezvyk! *(Pauza)* Pardon –

(Sládek vstane a odejde. Vaněk rychle přeleje zbytek svého piva do jeho sklenice. Po chvíli se Sládek vrací, dopíná si poklopec a usedá na své místo)

Jak je vlastně stará?

VANĚK Kdo?

SLÁDEK Bohdalka –

VANĚK Asi tak třiačtyřicet –

SLÁDEK Vážně? Nevypadá na to – *(Pauza)* Ne, ale fakt: všechno bude dobrý – jen když si budem vzájemně vycházet vstříc – jen když budem táhnout, jak se říká, za jeden provaz – no prostě jak říkám: základem všeho je dobrá parta! *(Sládek otevře další láhev a naleje si)* Škoda, že jste tady nebyl tak před pěti lety! To byste viděl, co to je parta! Kdepak dnes! Dnes tady nevěřím nikomu – *(Pauza)* Kdo je to vlastně ten Kohout?

VANĚK Jaký Kohout?

SLÁDEK Prej vás navštívil nějaký Kohout –

VANĚK To je jeden kolega –

SLÁDEK Taky spisovatel?

VANĚK Ano. Proč?

SLÁDEK Jen tak – *(Pauza)* Nemyslete si, Vaňku, já mám taky svý potíže –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Proč myslíte, že trčím v týhle díře? Ale to vás jistě nezajímá –

VANĚK Zajímá, pane sládku –

SLÁDEK Víte, co jsem měl dělat?

VANĚK Co?

SLÁDEK Sládka v Pardubicích!

VANĚK Vážně?

SLÁDEK No vidíte, a jsem tady! To jsou paradoxy, co?

VANĚK A proč jste tam nešel?

SLÁDEK Nechme toho – *(Pauza)* Jste ženatej?

VANĚK Ano –

SLÁDEK A děti máte?

VANĚK Ne –

(Pauza)

SLÁDEK Heleďte, nic mi do toho není, ale měl byste tomu Holubovi říct, aby vás nenavštěvoval –

VANĚK Myslíte asi kolegu Kohouta –

SLÁDEK A co jsem řekl?

VANĚK Holub –

SLÁDEK Heleďte, nic mi do toho není – já toho člověka vůbec neznám – nevím vůbec, co on je zač – já vám to jen říkám ve vašem vlastním zájmu –

VANĚK Nezlobte se, pane sládku, ale já –

SLÁDEK Vy to, člověče, cucáte jak nějaký koňak!

VANĚK Říkal jsem vám, že na to nejsem zvyklý –

SLÁDEK Kdybyste nepovídal!

VANĚK Vážně –

SLÁDEK Anebo vám snad nejsem dost dobrej parták?

VANĚK Ach to ne –

SLÁDEK To víte, já nejsem žádný Gott! Já jsem jen obyčejnej pivovarskej trouba –

VANĚK Jste ve svém oboru profesionál – jako Gott ve svém. Proč jste nešel do těch Pardubic?

SLÁDEK Nechme toho – *(Sládek otevře další láhev a naleje si. Pauza)* Všechno bude dobrý, Vaňku! Nemusíte se bát, já vás nedám! Jste tichej, pracovitej člověk, chodíte každé den, nemáte kolem všeho blbý řeči jako ostatní dělníci, vejplata vám stačí – a

při tom nedostatku lidí, že jo?
VANĚK Jsem vám velmi vděčen –
SLÁDEK A jste navíc slušnej člověk, to já poznám, na to já mám totiž čuch. Když je někdo křivák, poznám to už na dálku. Toho Mlynárika ze spilky – víte, kterej to j e?
VANĚK Ano –
SLÁDEK Toho jsem odhad, hned jak se tady objevil. Na toho bacha –
(*Pauza*)
VANĚK Proč jste nešel do těch Pardubic?
SLÁDEK Nechme toho – (*Pauza*) Na mě se zkrátka, Vaňku, můžete spolehnout! Já vás ve štychu nenechám –
VANĚK Děkuji –
SLÁDEK Potřebuju jen jistotu, že i já se můžu spolehnout na vás – že mi nebudete podrážet nohy – že se o vás můžu zkrátka opřít –
VANĚK Udělám vše, co bude v mých silách, abyste byl s mou prací spokojen –
SLÁDEK Já vám to přece taky nemusel říkat! Já vám to vlastně ani správně říkat neměl!
Každej jinej na mým místě –
VANĚK Promiňte, ale co jste mi neměl říkat?
SLÁDEK No o tom Holubovi –
VANĚK Kohoutovi –
SLÁDEK Koukněte, já nevím, co je to za chlapa, a ani mě to nezajímá – nejde mi o něj – ten mi může bejt ukradenej – ale jde o vás, že jo? Koneckonců to tady nemáte tak špatný – přikulujete si prázdný sudy – každej vám dá pokoj – ten Kohout vás přece, hergot, nezaměstná, když vás tu neudržím, že ne? Anebo jo?
VANĚK Asi těžko –
SLÁDEK No tak vidíte! Tak mějte, člověče, rozum! (*Pauza*)
VANĚK Pane sládku –
SLÁDEK Co je?
VANĚK Nezlobte se, ale já –
SLÁDEK Co vy?
VANĚK Já se přece můžu –
SLÁDEK Co se můžete?
VANĚK Nezlobte se, ale já se přece můžu stýkat, s kým chci –
SLÁDEK A říkám snad něco jinýho? Stýkejte se, s kým chcete! To je vaše nezadatelný právo! Do toho vám přece žádněj nemůže kecat! To si nemůžete nechat vzít! Jste přece chlap a ne nějaká onuce! To je zásadní věc!
VANĚK No vidíte –
SLÁDEK A on to jistě taky pochopí, ten Kohout, že se budete stýkat, s kým chcete! Nebo ne?
(*Sládek otevře další láhev a naleje si. Pauza*)
VANĚK Pane sládku –
SLÁDEK Co je?
VANĚK Já už musím jít-
SLÁDEK Kam byste chodil?
VANĚK Budou mě ve sklepě shánět –
SLÁDEK Však oni se neposerou! Je tam přece Šerkézy! Sed'te tady a pijte! (*Pauza*) Vás nezajímá, proč jsem nešel do těch Pardubic?
VANĚK Zajímá mě to –
SLÁDEK Skutečně?
VANĚK Skutečně. Proč jste tam nešel?

SLÁDEK Víte, co mi udělali? Obvinili mě, že jsem se prej šábnul s jedním hostinským o pět set hektorů dvanáctky, co jsme tady měli navíc! To je, co? Přirozeně to bylo celý docela jinak, jenomže ta sketa – ten Mlynárik ze spilky – víte, kterej to je?

VANĚK Ano –

SLÁDEK To jen tak, abyste věděl, co tu je za lidi!

Kdepak, já tu nevěřím nikomu! Víte, lidi jsou velký svině! Velký! V tom mi můžete věřit!

Dělejte si svou práci a s nikým se radši moc nevybavujte – to fakt nemá cenu – zvlášť ve vašem případě –

VANĚK Chápu –

(Pauza)

SLÁDEK Už jste byl na svačině?

VANĚK Ještě ne –

SLÁDEK Můžete jít pozdějc. Na bráně řekněte, že jste byl u mě –

VANĚK Děkuji –

SLÁDEK A neděkujte pořád! *(Pauza)* Pardon – *(Sládek vstane a odejde. Vaněk rychle přelege zbytek svého piva do jeho sklenice. Po chvíli se Sládek vrací, doplná si poklopec a usedá na své místo)*

Kdy ji teda přitáhnete?

VANĚK Co?

SLÁDEK No tu Bohdalovou –

VANĚK Příležitostně se jí zeptám –

SLÁDEK Co ji pozvat třeba na sobotu?

VANĚK Na tuto sobotu?

SLÁDEK A proč ne?

VANĚK Nevím, jestli bude mít čas –

SLÁDEK Pro vás si přece čas udělá –

VANĚK Herci mají spoustu různých závazků – je to všechno naplánováno dlouho napřed – nemohou to jen tak měnit –

SLÁDEK Jestli si ovšem myslíte, že pro ni tady nejsme dost dobrý, tak ji samozřejmě zvat nemusíte –

VANĚK To si nemyslím –

SLÁDEK Já vás k tomu nutit nebudu – myslel jsem si jen, že by mohla být sranda –

VANĚK Hm –

(Pauza)

SLÁDEK A nebud'te smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný –

(Pauza)

SLÁDEK Poslyšte, Ferdinande – jste Ferdinand, že jo?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Poslyšte, Ferdinande, chtěl jsem s váma mluvit –

VANĚK Já vím, pane sládku –

(Pauza)

SLÁDEK Proč nepijete?

VANĚK Říkal jsem vám přece, že nejsem pivař –

SLÁDEK Tady je každej pivař –

VANĚK Já vím-

(Pauza)

SLÁDEK Poslyšte, Ferdinande – můžu vám tak říkat, j o?

VANĚK Jistě –

SLÁDEK Co byste říkal tomu dělat tady skladníka? To by nebylo špatný, co? Jste koneckonců inteligent, poctivej jste taky, tak co? Nebudete přece pořád jen koulet s cikánama sudy! Byl byste v teple – přes poledne byste to zavřel – jako že děláte pořádek – a mohli byste si tam v klidu vymyšlet nějaký vtipy do těch svých her – a kdybyste chtěl, mohli byste si tam třeba i zdřímnout – co tomu říkáte?

VANĚK Myslíte, že by to bylo možné?

SLÁDEK Co by to nebylo možný?

VANĚK Já nejsem samozřejmě v situaci, že bych si mohl vybírat, ale pokud by tu taková možnost opravdu byla, považoval bych to samozřejmě za výborné – smysl pro pořádek, myslím, mám – na stroji psát umím – trochu znám i cizí jazyky – to víte, v tom sklepe je přece jen dost zima – zvláště když na to člověk není zvyklý –

SLÁDEK No právě. Rozumíte evidenci?

VANĚK Určitě bych to pochopil – mám čtyři semestry ekonomie –

SLÁDEK Jo? A rozumíte evidenci?

VANĚK Určitě bych to pochopil –

SLÁDEK Byl byste v teple – přes poledne byste to zavřel – nebudete přece pořád jen koulet s cikánama sudy!

VANĚK Pokud by tu taková možnost byla – *(Pauza)*

SLÁDEK Ne, ne, Vaňku, když je někdo křivák, poznám to už na dálku! Vy jste poctivej chlap, já jsem taky poctivej, tak nevím, proč bychom to nemohli táhnout spolu! Co říkáte?

VANĚK Ano-jistě –

SLÁDEK Jste teda pro?

VANĚK Samozřejmě –

SLÁDEK Jestli nechcete, tak to řekněte! Třeba se vám se mnou do party nechce – třeba máte proti mně výhrady – třeba máte jiný plány –

VANĚK Nemám proti vám výhrady – naopak – udělal jste pro mě hodně – jsem vám velice zavázán – zvláště kdyby to vyšlo s tím skladem – chci přirozeně udělat vše, abyste mohl být i vy s mou prací spokojen –

(Sládek otevře další láhev a naleje Vaňkovi i sobě)

SLÁDEK Tak to můžem zapít?

VANĚK Ano –

(Oba pijí)

SLÁDEK Na ex!

(Vaněk s obtížemi dopije sklenku, Sládek mu okamžitě opět naleje. Pauza)

A nebuďte smutnej!

VANĚK Já nejsem smutný –

(Pauza)

SLÁDEK Ty, Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Jsme kamarádi, jo?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Neříkáš to jen tak?

VANĚK Ne-

SLÁDEK Věříš mi teda?

VANĚK Přirozeně, že vám věřím –

SLÁDEK Počkej, ale upřímně: věříš mi?

VANĚK Věřím vám –

SLÁDEK Tak hele – něco ti povím – ale to je čistě mezi náma, jasný?

VANĚK Jasný –
SLÁDEK Můžu se spolehnout?
VANĚK Můžete –
SLÁDEK Tak hele – *(Ztiší hlas)* Chodějí se sem na tebe ptát –
VANĚK Kdo?
SLÁDEK No přece oni –
VANĚK Vážně?
SLÁDEK Fakt –
VANĚK A máte dojem – pokud jde o mé zaměstnání tady v pivováře – že je nějak ohroženo? *(Pauza)* Nenaléhají, abych byl propuštěn? *(Pauza)* Anebo nevyčítají vám, že jste mě sem vzal?
(Pauza)
SLÁDEK Tak hele – něco ti povím – ale to je čistě mezi náma, jasný?
VANĚK Jasný –
SLÁDEK Můžu se spolehnout?
VANĚK Můžete –
SLÁDEK Tak hele – sedět na tomhle místě někdo jiný než já, tak u nás neděláš, za to ti teda ručím! Stačí ti to?
VANĚK Ano, jistě – jsem vám velmi vděčen –
SLÁDEK Neříkám to, abys mi děkoval –
VANĚK Já vím, že ne –
SLÁDEK Já jen, abys věděl, jak stojí situace –
VANĚK Děkuji vám –
(Pauza)
SLÁDEK Pardon –
(Sládek těžce vstane a trochu mátožně odejde. Vaněk rychle přelege zbytek svého piva do jeho sklenice. Po chvíli se Sládek vrací, dopíná si poklopec a usedá na své místo) Měl jsi s ní něco?
VANĚK S kým?
SLÁDEK No přece s Bohdalkou –
VANĚK Já? Ne –
SLÁDEK Fakt ne?
VANĚK Ne –
SLÁDEK To jsi teda u mě sraab!
(Pauza)
VANĚK Pane sládku –
SLÁDEK Co je?
VANĚK Já už musím jít –
SLÁDEK Kam bys chodil?
VANĚK Budou mě ve sklepě shánět –
SLÁDEK Však oni se neposerou! Je tam přece Šerkézy! Sed' tady a pij! *(Pauza)* Poslyš, Ferdinande – jsi Ferdinand, že jo?
VANĚK Ano –
SLÁDEK Poslyš, Ferdinande – můžu ti tak říkat, jo?
VANĚK Klidně –
SLÁDEK No počkej, radši se ptám, aby ses třeba neurazil, že jo!
VANĚK Proč bych se měl urazit?
SLÁDEK U tebe člověk nikdá neví, na čem je – mlčíš – bůhví, co si myslíš – říkáš jen „ano, pane sládku“, „děkuji, pane sládku“ –

VANĚK Jsem tak vychovaný –

SLÁDEK Zatímco já jsem jen nevychovanéj pivovarskej buran! Myslels to tak, že jo?

Neříkej, žes to tak nemyslel –

VANĚK Nemyslel –

SLÁDEK No ne, na rovinu – abych věděl, na čem jsem –

VANĚK Nic špatného si o vás nemyslím, skutečně ne – naopak –

SLÁDEK Jsme teda kamarádi, jo?

VANĚK Ano –

SLÁDEK Věříš mi teda?

VANĚK Věřím vám –

SLÁDEK Tak hele: já jednoho z těch, co sem za mnou kvůli tobě choděj, znám – ještě ze školy, víš – je to můj dobrej známej – nějakej Tonda Mašků – celkem solidní kluk, mně aspoň jde na ruku –

VANĚK Tak to máte dobré –

SLÁDEK Ne zas, že by on měl nějakej velkej vliv – to zas nemá – ale už dvakrát mi v něčem píchnul – a já nevím, kdy ho zas budu potřebovat – a mimoto je to, jak říkám, fakt solidní kluk – takže já prostě – no zkrátka – já ho prostě nemoh vyšplouchnout, chápeš?

VANĚK Chápu –

(Pauza)

SLÁDEK No – co koukáš?

VANĚK Já nekoukám –

SLÁDEK No jen řekni, co si myslíš! Klidně to řekni!

VANĚK Já si nic nemyslím –

SLÁDEK Nepovídej, já vím dobře, co si myslíš! Jenomže ty zřejmě nevíš, že kdybych jim to neslíbil já, našli by si jinýho, a to by bylo horší, protože by to zaručeně nebyl nikdo tak férovej jako já! Já jsem totiž rovnej, na rozdíl od jinejch, já už mám prostě takovou mentalitu – i dnes! A to je tvá jediná klika, jestli to chceš vědět! Lidi jsou totiž velký svině! Velký! Anebo si snad myslíš, že by se tu našel druhej takovej vůl, kterej by ti to celý takhle vyklopil? Ty máš představy jak malej Jarda! Kde si myslíš, že žiješ!

VANĚK Já vaši upřímnost samozřejmě oceňuji –

SLÁDEK Víš ty vůbec, co já tím riskuju, že jsem k tobě tak férovej? Co si na tobě vezmu, když to na mě práskneš? Vždyť já se ti tady úplně dávám všanc!

VANĚK Já to nikomu neřeknu –

SLÁDEK Tak to někam napíšeš! Vražíš to do nějaký hry – oni ti ji seberou – a já budu zničenej!

VANĚK Můžete se spolehnout, nechám si to pro sebe –

SLÁDEK Fakt?

VANĚK Fakt –

(Sládek otevře další láhev a naleje si. Pauza)

Pane sládku –

SLÁDEK Hm –

VANĚK Kdyby se to podařilo – myslím s tím skladem – co by pak bylo se starým šustrem?

SLÁDEK Co by s ním bylo? *(Pauza)* Ale stejně: jsou to paradoxy, co?

VANĚK Hm –

SLÁDEK To ti teda řeknu – *(Pauza)*

VANĚK Pane sládku –

SLÁDEK Hm –

VANĚK Ještě k tomu skladu – vy myslíte, že to povolí? Vědí přece, že bych tam byl v teple

SLÁDEK Prd vědí – *(Pauza)* Jsi ženatej?

VANĚK Ano-

SLÁDEK A děti máš?

VANĚK Ne –

SLÁDEK Já tři. Jen abys věděl –

(Pauza)

VANĚK Mohl byste případně argumentovat tím, že tam budu víc izolován od lidí –

SLÁDEK Ty, Ferdinande –

VANĚK Jde jim přece o to, abych nebyl ve styku s lidmi, ne?

SLÁDEK Ty, Ferdinande –

VANĚK To by přece mohlo působit, ne?

SLÁDEK Ty, Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Hraješ mariáš?

VANĚK Ne –

SLÁDEK Já jo – měli jsme takovou prima partu – každé čtvrté, víš – a co myslíš? Taký jsem toho musel kvůli nějakému Lojzovi Hlavatému nechat –

VANĚK Hm –

SLÁDEK Jen abys věděl, že to žádný nemáme lehký – *(Pauza)* Ty, Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Znáš mou starou?

VANĚK Ne –

(Pauza)

SLÁDEK Ty, Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Je to všechno na hovno –

VANĚK Já vím –

SLÁDEK Prd v š! Tobě je hej! Píšeš si ty svoje hry – koulíš sudy – a všichni ti můžou bejt ukradený! Co ti vlastně schází? Vždyť oni se tě, člověče, boje!

VANĚK To snad ne –

SLÁDEK No fakt! Ale co já? O mě se žádný nezajímá! O mně žádný hlášení nikam neposílaj! Na mě si můžou houkat, jak chtějí! Mě mají v hrsti! Mě rozšlápnu jak červa – kdy si vzpomenou! Jak červa! Copak ty – tobě je hej! *(Pauza)* Ty, Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Ale tu Bohdalku přitáhneš, vid' že jo? Nevyflákneš se na to? Vid', že se na to nevyflákneš?

VANĚK Spolehněte se – ještě dnes jí zavolám a celé to domluvím –

SLÁDEK A myslíš, že přijde?

VANĚK Udělám v té věci, co bude v mých silách –

SLÁDEK Jste přece kamarádi, ne?

VANĚK To ano –

SLÁDEK No počkej – říkal jsi, že jste kamarádi –

VANĚK To jsme –

SLÁDEK No počkej – tak jste kamarádi, nebo ne?

VANĚK Ale ano –

SLÁDEK V čem to teda vážne? *(Pauza)* Hergot, může se přece stýkat, s kým chce!

VANĚK To jistě –

SLÁDEK Je to přece, hergot, její nezadatelný právo!

VANĚK To jistě –

SLÁDEK To je přece zásadní věc, hergot! *(Pauza)* A vůbec – nikdo přece nemusí vědět, kdo ji sem přitáh! Bude to prostě družba s pracujícími! Na tom přece nic není!

VANĚK Tak si myslím –

SLÁDEK Přitáhneš ji teda?

VANĚK Udělám v té věci, co bude v mých silách – ještě dnes jí zavolám – jsme kamarádi – na tom přece nic není –

(Pauza)

SLÁDEK Ty, Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Kdybys věděl, jak mě to všechno sere!

VANĚK Chápu to –

SLÁDEK Prdlajs chápeš! Ty si jen říkáš: je blbej – ať se vykecá –

VANĚK To si neříkám –

SLÁDEK Proč nepiješ?

VANĚK Já piju –

SLÁDEK Byl jsi na svačině?

VANĚK Ještě ne –

SLÁDEK Vykašli se na svačinu –

VANĚK Já stejně nemám hlad –

SLÁDEK Snad jsem blbej, ale jsem férovej –

VANĚK To jste –

SLÁDEK Chtěl jsem s tebou mluvit-

VANĚK Já vím –

SLÁDEK Lidi jsou velký svině! Velký! Proč nepiješ?

VANĚK Já piju –

SLÁDEK Byl jsi na svačině?

VANĚK Ještě ne –

SLÁDEK Copak ty – tobě je hej –

VANĚK Jsem vám velice zavázán –

SLÁDEK Je to všechno na hovno –

(Sládek otevře další láhev a naleje si. Pauza)

Poslyš –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Nevad ti, že ti tykám?

VANĚK Ne –

SLÁDEK Jestli ti to vad , tak to řekni –

VANĚK Nevad mi to –

SLÁDEK Aspoň teda, že ti to nevadí –

VANĚK Naopak: jsem rád, že jsme se sblížili –

SLÁDEK „Jsem rád, že jsme se sblížili“ – „oceňuji vaši upřímnost“ – proč vlastně mluvíš tak – to – tak –

VANĚK Knižně?

SLÁDEK Jo –

VANĚK Jestli vás to irituje, tak –

SLÁDEK Mě nic neirituje – oceňuji, že jsme se sblížili – prd!

VANĚK Prosím?

SLÁDEK Prd!

(Pauza)

VANĚK Pane sládku –

SLÁDEK Co je?

VANĚK Musím už jít –

SLÁDEK Kam bys chodil?

VANĚK Budou mě ve sklepě shánět –

SLÁDEK Však oni se neposerou! Je tam přece Šerkézy! Sed' tady a pij!

VANĚK Vážně – budou se zlobit –

SLÁDEK Aha, už tě otravuju, vid'? No já vím – s Gottem a Bohdalovou, to jste mívali jiný večírky!

VANĚK Je mi tu s vámi dobře, nechci jen, aby z toho byly nějaké řeči – nemělo by to smysl – zvlášť teď, kdy tu je perspektiva té práce ve skladu –

SLÁDEK Fakt je ti tu dobře?

VANĚK Fakt –

SLÁDEK Neříkáš to jen tak?

VANĚK Ne –

(Sládek otevře další láhev a naleje si. Pauza)

SLÁDEK Ferdinande –

VANĚK Ano?

SLÁDEK Víš, co je na tom nejhorší?

VANĚK Co?

SLÁDEK Že já za boha nevím, co jim mám každéj tejdén říkat – vždyť já o tobě dohromady nic nevím – do styku s tebou vlastně skoro nepřijdu – a těch pár blbostí, co zachytím – že se chodíš zašívát do laboratoře – že tě viděli párkrát ve městě s Maruškou z flaškovny – že ti kluci z údržby dělali doma něco na topení – co s tím? No řekni – co jim mám furt říkat? Co?

VANĚK Nezlobte se, ale v tom já vám můžu těžko pomoci –

SLÁDEK Ale můžeš! Jen kdybys chtěl –

VANĚK Já? Jak to?

SLÁDEK Jsi přece inteligent, ne? Máš přece politickéj přehled, ne? Píšeš, ne? Kdo jinej má vědět, co vlastně chtějí vědět, než ty?

VANĚK Promiňte, ale to snad –

SLÁDEK Koukej, v tom skladě bys měl fůru času – co by ti to udělalo, kdybys mi to jednou tejdně hodil na papír? Za to ti snad stojím, ne? Budu nad tebou držet ochrannou ruku! Budeš se tam mít jak prase v žitě! I pivo si tam budeš moct nosit – kolik budeš chtít! Pro tebe to přece musí bejt hračka! Jsi přece, sakra, spisovatel! Ten Tonda Mašků je fakt slušnej kluk a fakt to potřebuje – tak ho nemůžem přece nechat ve štychu! Anebo jsme si, sakra, neřekli, že budem táhnout za jeden provaz? Že si budem pomáhat? Že budem zkrátka parta? Neťukli jsme si snad na to? No řekni – ťukli jsme si na to, nebo neťukli?

VANĚK No dobře, ale –

SLÁDEK Všechno teď, Ferdinande, záleží na tobě! Když nám píchneš, bude všechno dobrý! Ty pomůžeš mně, já jemu, on mně a já zas tobě – takže žádnej přitom nepřijdem zkrátka! Nebudem si přece dělat z života peklo! (Pauza) No – co koukáš?

SLÁDEK Já nekoukám –

(Pauza)

SLÁDEK Měl bys přímej vliv na to, co o tobě budou vědět – to přece není k zahazení –

VANĚK Já vím-

(Pauza)

SLÁDEK A v tom skladu by to bylo přece taky dobrý, ne? Tepló – fůra času –

VANĚK Bylo by to výborné –

(Pauza)

SLÁDEK No – tak o co teda jde?

(Pauza)

VANĚK Pane sládku –

SLÁDEK Co je?

VANĚK Já jsem vám opravdu velmi vděčen za vše, co jste pro mne udělal – vážím si toho, protože sám vím nejlíp, jak je takový postoj dnes vzácný – vytrhl jste mi tak říkajíc trn z paty, protože já vážně nevím, co bych si bez vaší pomoci počal – to místo ve skladu by pro mne znamenalo větší úlevu, než si možná myslíte – jenomže já – nezlobte se – já přece nemůžu donášet sám na sebe –

SLÁDEK Jaký donášení? Kdo tady mluví o donášení?

VANĚK Nejde o mě – mně to uškodit nemůže – ale jde přece o princip! Já se přece z principu nemůžu podílet na –

SLÁDEK Na čem? No jen to řekni! Na čem se nemůžeš podílet?

VANĚK Na praxi, s kterou nesouhlasím –

(Krátká, napjatá pauza)

SLÁDEK Hm. Tak nemůžeš. Ty teda nemůžeš. To je výborný! Ted' ses teda vybarvil! Ted' ses teda ukázal! *(Sládek vstane a začne rozčileně přecházet po místnosti)* A co já? Mě v tom necháš, vid'? Na mě se vykašleš! Já můžu bejt svině! Já se v tom bahně můžu patlat, na mně nezáleží, já jsem jen obyčejnej pivovarskej trouba – ale pán, ten se podílet nemůže! Já se pošpinit můžu – jen když pán zůstane čistej! Pánovi, tomu jde o princip! Ale co ostatní, na to už nemyslí! Jen když on je hezkej! Princip je mu milejší než člověk! To jste celí vy!

VANĚK Kdo my?

SLÁDEK No vy! Inteligenti! Páni! To jsou jen samý hladký řečičky, jenomže vy si to můžete dovolit, protože vám se nic nemůže stát, o vás je vždycky zájem, vy si to vždycky umíte zařídit, vy jste nahoře, i když jste dole, zatímco obyčejnej člověk se tady plahočí a má z toho prd a nikde se nedovolá a každěj se na něho vysere a každěj s ním zamete a každěj si na něho houkne a život žádnej nemá a nakonec ještě o něm páni řeknou, že nemá principy! Teplej flek ve skladu, to bys ode mě vzal – ale vzít si i kousek toho svinstva, v kterým se musím denně brodit, to už se ti nechce! Vy jste všichni moc chytrý, moc dobře to máte spočítaný, moc dobře se o sebe umíte postarat! Principy! Principy! Bodejť byste si je nechránili, ty svý principy – vám se totiž výborně zhodnotěj, vy si je totiž výborně prodáte, vy si na nich totiž pěkně vyděláte, vás ty principy totiž živěj – ale co já? Já za ně můžu dostat jen napráskáno! Vy máte vždycky šanci – ale jakou šanci mám já? O mě se žádnej nepostará, mě se žádnej nebojí, o mně žádnej nenapíše, mně žádnej nepomůže, o mě se nikdo nezajímá, já jsem tak dobrej na to, abych dělal hnůj, z kterýho ty vaše principy porostou, sháněl vytopený místnosti pro vaše hrdinství a sklízal za to nakonec jen posměch! Ty se jednou vrátíš mezi ty svý herečky – budeš se tam na ně vytahovat, že jsi koulel sudy – budeš hrdina – ale co já? Kam já se můžu vrátit? Kdo si mě všimne? Kdo mý činy ocení? Co já mám ze života? Co mě čeká? Co?

(Sládek zhrouceně klesne na své místo, položí hlavu Vaňkovi na hrud' a začne hlasitě štkát. Po chvíli se uklidní, vzhledne na Vaňka a tiše se ozve)

Ferdinande –

VANĚK Hm –

SLÁDEK Jseš kamarád?

VANĚK Jsem –

SLÁDEK Prosím tě, dojdi pro ni – teď hned ji sem přiveď – prosím tě o to – *(Pauza)* Řekni jí: Jiřinko – je tam se mnou jeden kamarád – takovej pivovarskej trouba – ale férovej chlap – *(Pauza)* Vybojuju ti to místo ve skladě – žádný hlášení od tebe nebudu chtít – jen tohle, prosím tě, zařid' – *(Pauza)* Uděláš to pro mě? Vid', že to pro mě uděláš? Na jedinej večer – pak mi už bude dobře – pak už bude všechno jiný – pak už budu vědět, že jsem nežil nadarmo – že ten můj posranej život nebyl tak úplně posranej – přivedeš ji?

(Pauza; pak Sládek uchopí Vaňka za šaty a začne mu zoufale vykřikovat do tváře)

Jestli ji nepřivedeš – já – já nevím – já snad – já snad – já snad –

(Sládek se tiše rozpláče a opět položí hlavu Vaňkovi na hrud'. Pauza; po chvíli se Sládkovo štkání promění zvolna v hlasité chrápání. Vaněk chvílku vyčká, pak položí Sládkovu hlavu šetrně na stůl, tiše vstane a zamíří ke dveřím. Tam se zastaví, otočí se, chvílku váhá, načež řekne ke spícímu Sládkovi)

VANĚK Nebuďte smutnej –

(Vaněk odejde. Krátce nato se ozve zaklepání. Sládek se ihned probere, je po krátkém spánku opět zcela strážlivý a chová se přesně jako na začátku hry: zřejmě zároveň zapomněl na vše, co předcházelo)

SLÁDEK Dál –

(Do místnosti vstoupí Vaněk, dopíná si poklopec) Á, pan Vaněk! Pojd'te dál! Posad'te se

(Vaněk usedne)

Dáte si pivo?

(Vaněk přikývne; Sládek vytáhne z basy láhev, otevře ji, naleje do dvou sklenek, z nichž jednu přisune před Vaňka. Vaněk ji okamžitě vypije)

Tak co? Jak to jde?

VANĚK Je to všechno na hovno –

(Opona padá)

Konec hry